

GBETA GBE Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBETO ƉÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N' I LE KPO WU E
WEXWLE

Ee nyi Ɖo hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tɔn, bo ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e
ma sixu kan fen kpon é Ɖi medesusi jije, hwejiɔzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi
e Ɔ,

Ee nyi Ɖo nukumamo je nume kpodo wangbenu sen dedee na zɔn bo gbeto na do tiin nyi le we
no don alannuwiwa dee no zɔn bo gbeto no fon gu e, lo bo nu taji dee hudo gbeto Ɔ we nyi
Ɖo gbe e me gbeto le ma na no mekannu Ɖo xodido sin alinu kpodo nudidi lo bo na tɔn sin
adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi Ɖo dandanme we e Ɖo na je hun do sen dee na zɔn bo gbeto na do tiin nyi le gbɔn
acedido sin alinu se na zɔn bo gbeto ma na lin Ɖo emi Ɖo na de emidee sin mekannu kpo
yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi Ɖo é Ɖo dandanme bo e Ɖo na de alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo
tentin e Ɔ,

Ee nyi Ɖo, Ɖo xwedowema elo me o weke Ɔ bi le vo mo nu je ace kpo do sisi dodo e gbeto Ɖo
na Ɖo e, Ɖo medesunonyinyi kpodo susu e do na xo nu gbeto e Ɖo ace kpodo sisi sunnu
kpodo nyɔnu tɔn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bo ye le yalo akɔn bonu nukonyinyi ni tiin lo bo
na so gbe dagbe zinzan gbɔn medesunosi jije taji ze jijiɔn ayi e Ɔ,

Ee nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbeto le Ɖo kpodo medesusijije
taji kpo Ɖo alo Ɖo alome xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi Ɖo linlin Ɖokpo Ɔ Ɖudo nu ace, sisi kpodo medesunosi jije gbeto tɔn le, we nyi nu
taji ee na zɔn bo mi na nyi sen elo le e Ɔ,

Gbeto Ɔ sin kplekple de gbeto elo tɔn bo e na Ɖo xo do ace e gbeto Ɖo na Ɖo kpo sisi e
Ɖo na Ɖo n' i é kpo wu. Gbeto elo na nyi su Ɖokpo tawun bo gbeto le kpo to le bi kpo Ɖo
na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbeto le tɔn le dee gbeto elo Ɖo tame na nugbo le e
ni tenkpon nu sisi ni tiin nu ace kpodo medesunosi jije gbɔn nunyweyi li xo. Mo Ɖokpo
Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tɔn gbɔn tuto e do ayi Ɖo to
ƉokpoƉokpome kpodo gbe Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan Ɔ kpo
nukun mo je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖo gbeto elo me e kpodo
tovi dee sin to le kpo Ɖo acekpikpa to ene Ɔ le tɔn glo e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbeto bi Ɖo Ɖo gbewiwa tɔn hwenu; ye Ɖo linkpon bo ayi
yetɔn me kpe lo bo ye Ɖo na do alo yedee Ɖi novinovi Ɖohun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun Ɖo ace, su su kpo sisi dee kpo xo e Ɖo Ɖo gbe ta elo me Ɔ nyi
edesuno sin nu ma de nude kpo Ɖi: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbe e no do e, sinsen, nu e lin
do toxo wu e, alo linlin devo see b' e nyi to metɔn le alo gbe to le tɔn, Ɖokunjije, lee
e ji me gbɔn e kpodo nu devo devo ne le kpan.

Mo Ɖokpo Ɔ, e Ɖo na kpon do tuto ee e ze jijiɔn ayi Ɖo to e me e gosin e wu Ɖo toxodido
sin alinu, sen e ji to Ɔ jijiɔn e kpodo sen gbe Ɔ tɔn dee Ɖo nu do to Ɔ nu e we a, Ɖo to
ene Ɔ ko je edee si alo e kpo Ɖo mekannu, alo acekpikpa tɔn ma yi hadéji wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ ɔkpɔɔkpɔ ɔ na mɔ gbe bo nɔ edesu si lo bo na le nyi edee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ na hen mede ɔ mekannu alo mede ɔ; mekannunino kpodo mede kpo ɔ alo le bi me ɔ sɔ de ɔ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo sɔ ɔ na de ɔ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi we ɔ na nyi ɔ fi bi.

Gbetaken 7

Acɛ ɔkpɔ ɔ we me bi na ɔ lo bo na nɔ nyi sen ɔkpɔ ɔ; mɔ ɔkpɔ ɔ mede na yi gbe nu walo e na de me kpo alo dee nyi wuɔozɔnume tɔn kpo e lo bo na wa gba sen e do ɔ fi e ɔ.

Gbetaken 8

Enyi mede mɔ ɔ e yi acɛ e nyi etɔn bɔ sen dodo ee ɔɔ nu do to tɔn nu ɔ n'ɛ ɔ, e hen ɔ e na ylo hwe ɔ to tɔn me.

Gbetaken 9

E ɔ na ya mede sin to tɔn me alo e na wli i alo e na su i do ganme ɔ nude kpoun wu ɔ.

Gbetaken 10

E ɔ dandanme bɔ e na se nu ee mede wa é ɔ hwedɔxɔsa ɔ togume kpa a kwedɔxɔsa ene ɔ we ɔ na ɔ acɛ e nyi etɔn le é kpodo nu è de na wa le é kpo; mɔ ɔkpɔ ɔ fi ene ɔ we e na ɔ nu e wu e ylo hwe é é de.

Gbetaken 11

Me e e ve nu nyanyade do é na to ɔ yi tɔn yi we hwe bɔ e na ba do nu lee nu le yi gbɔn e cobo na ylo é ɔ hwenukɔn; cobonu e ka na ɔ hwe do e e ɔ, e ɔ na n'ɛ me e na sixu hwlenne ɔ hwenukɔn e.

Enyi nu e mede wa d'ayi é ma nyi nu e na sa sen do me ɔ hwe ene nu di lee sen é ji tɔ ɔ alo gbe ɔ jijɔn é ɔ gbɔn é a ɔ, é ɔ na sen gan tɔn ɔ.

Gbetaken 12

E ɔ na ba do nu me di lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan metɔn, hennu metɔn, xɔ metɔn alo wen metɔn le é ɔ. Mo ɔkpɔ ɔ e ka ɔ na do winnya me bo le kɔn wi metɔn ɔ. Acɛ e nyi gbeto tɔn e ɔ hwlen me ɔ ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

Fi e jlo mede ɔ we na nɔ gbɔn bo na le ze nɔten e jlo e ɔ ɔ todem.

Mede ɔ jlo tɔn ɔ é sixu be agban sin to debu me di to tɔn me dohun. E jlo e ɔ, e sixu

lɛ lɛ kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

Enyi ɔ́o e ɔ́o gbeya do nu mɛɔ́e wɛ kaka bɔ ku hwɛn wan ɔ́'e mɛ ɔ́, é hɛn ɔ́ é na hɔ́n yi to ɔ́evome bɔ e ɔ́o na yi i ɔ́o fi enɛ.

Amɔ enyi e mɔ ɔ́o mɛ ɔ́ je sɛnmɛ nugbo alo e tɛ afɔ sɛn e ji gbɛ́ e to lɛ bi kplekple sɔ jujɔ́n ayi é ji e ɔ́, é sɔ ɔ́o acɛ bɔ e na yi i dandan ɔ́o to ɔ́evome á.

Gbetaken 15

Gbɛtɔ bi ɔ́o acɛ bo na nyi toɔ́ɛ sin vi.

E sixu hugan mɛɔ́e bo de e sin tovikɛnmɛ á; mɔ ɔ́okpo ɔ́ é hɛn ɔ́ e na zé eɔ́ɛ zé ji nu to ɔ́evo.

Gbetaken 16

Enyi sunnu kpo nyɔ́nu kpo ɔ́ó wyanwyanxwe ɔ́, ye hɛn ɔ́, ye na da yedɛɛ bo dè hɛnnu yetɔ́n. Akɔ́ta yetɔ́n, to yetɔ́n, alo sinsɛn yetɔ́n ɔ́o na gbɛ nú ye á. Acɛ ɔ́okpo lɛ wɛ ye ɔ́o ɔ́o yedɛɛdida hwenu kpɔ́nnɔ́ yetɔ́n alo yedɛɛjodo hwenu.

Cobonu gbɛtɔ ɔ́ɛ ná dà ɔ́ɛ ɔ́, jlo yetɔ́n mɛ nu wɛ é ɔ́ó na nyi.

Hɛnnu wɛ nyi sosyɛn nú gbɛtɔ sin togun; lobo togun enɛ ɔ́ kpodo acɛkpikpa to ɔ́ tɔ́n kpan ka ɔ́o na je hun do jĩ tɔ́.

Gbetaken 17

Gbɛtɔ bĩ, mɛ e ɔ́o ee ɔ́okponɔ́ é alo éé ɔ́o gbɛ kplekpleɔ́emɛ e, ɔ́o na ɔ́o acɛ do nudeji.

Nũ é nyi étɔ́n ɔ́ mɛɔ́e sixu tafu i ɔ́u bo yi ɔ́o asi tɔ́n á.

Gbetaken 18

Gbɛtɔ bi ɔ́o acɛ bo na lɛn nu nu é jlo e kpɔ́n bo d'ayime lobo lɛ sɛ́n nu e jlo e. Acɛ enɛ ɔ́ wɛ zɔ́n bɔ tɔ́n lɛ lɛ ɔ́o togunmɛ alo kwenkwenmɛ gbɔ́n alɔ́kpa lɛ bi mɛ ɔ́i: nunyeyiyi, walo kpo yehwɛ sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbɛtɔ bi ɔ́o acɛ bo na lin nù é do nuwu bo ka na ɔ́o xo; hũn mɛɔ́e ɔ́o na van nukun dó mɛɔ́e á. Mɔ dokpo ɔ́, mɛ bi ɔ́o acɛ bo na se bo jlá nù é ɔ́o jije wɛ ɔ́o to ɔ́ mɛ kpo togudo lɛ é kpo. E hɛn wlɛnwin ɔ́ebu ɔ́, é na ba bo do se na.

Gbetaken 20

Gbɛtɔ bĩ ɔ́o acɛ bo na yì kplé. Lobo na lɛ do gbɛ́ é ma na dɔ́n hunnyahunnya wa á e.

E sixu sɔ mɛɔ́e do gbɛdemɛ gannu gannu á.

Gbetaken 21

Gbɛtɔ bĩ hɛn ɔ́, é na gɔ́ alo nu to tɔ́n bonu é na do yi nukɔ́n. Eye ɔ́esu hɛn ɔ́ é na nɔ́ nukɔ́n nu nuwi wa enɛ alo é na ɔ́e mɛ bɔ é na nɔ́ do tɔ́n mɛ.

Acɛ ɖokpo ɔ wɛ mɛ bi ɖo bo na do wa axɔsuɔ ɖo to tɔn mɛ.

Jlo to ɔ tɔn wɛ nyi linlin dodo e ji to ɔ sin acekpikpa junjɔn e. Jlo enɛ ɔ, e na ze wema na dó xwiji, do sendéji bɔ ahizi na tɔn ɖ'eme á. Mɔ ɖokpo ɔ, nuwiwa enɛ ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema enɛ ɔ, e sixu nɔ yɛmɛ bo sɔ alo e lɛ sixu sɔ ɖo togunmɛ lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazeto lɛ e.

Gbetaken 22

Gbeto bi ɔ, togundemɛ wɛ é ɖe. Enɛ ɔ wu o, nude na do tagba n'i ɖo akwelinu, lanmɛ na nɔ ganji k kpodo nunywe na ɖo kpo sin alinu á; nu enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ é na tɔn nyi. Amɔ kan e van wɛ to ɔ ɖe e kpodo nuwadokpo e ɖo todeetodee kpan sin tentin gbɔn tuto e ze ɖo te é kpo to ɔ sin dɔkun lɛ kpo wɛ na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

Gbeto bi ɖo na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é wɛ é na wa; sen ɖokpo ɔ wɛ na ɖo nu do mɛ bi nu lobo é ka do na nɔ azɔgba á.

Azɔ e mɛɖe wa é sin akwe wɛ na ɖu.

Mɛɖe wa nude ɔ, é na yi nude ɖ'enu dandan. Enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hen hennu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbeto sin togun ɔ na go alo nu i ɖo ali ɖevonu.

Gbeto bi ɖo acɛ bo na dó azɔjigbɛ alo é hen ɔ é na nɔ gbɛ mɔhun ɖee na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i emɛ.

Gbetaken 24

Gbeto bi ɖo acɛ bo na ɖo gbɔjehwe nu kpodo ayided'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabide wɛ é ɖo na wa azɔ na. E ɖo na yi azɔgbɔje hwehwe bɔ gbɔje enɛ mɛ ɔ, e ka ɖo na nɔ sun akwe ɛ.

Gbetaken 25

Gbeto bi ɖo na na ɖo nu e na zɔn bɔ é na hwlen edee gan ɖo azɔnsi e; lobo na jla nunɔme edee tɔn kpo do hennu tɔn kpan ɖo; taji ɔ, ɖo nuɖuɖulinu, avɔdudolinu xɔ e mɛ é na nɔ é sin alinu, azɔn gblegbelinu. Mɔ ɖokpo ɔ, é ɖo na mɔ alɔdo ɖo do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔme nunɔ hwenu, kpukpoxɔme kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu á é bi kpan.

Vijiji kpo yɔkpɔvume nunɔ kpo bi ɖo na mɔ kpatakiɖe. Alɔwliwi kpo ɖo vi e ma da asu cobo ji á lɛ e bi wɛ ɖo acɛ ɖokpo ɔ ɖo xɛ nya ɖo yeji sin alinu.

Gbetaken 26

Gbeto bi ɖ'acɛ nú wemakplɔnkplɔn bɔ wemakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwe zinzan á; hun nuvɔnnu wɛ é ɖo na nyi. E ɖo na ɖo kplɔn kleunde vɔvɔ enɛ ɔ dandanmɛ wɛ é ɖe. Alɔlyenzo kpo alɔnunɔ kpaa kpo ɖo na vun kan kpé to ɔ mɛ. Wemakplɔnyiji nu alo vɔ ɔ, mɛ bi nú wɛ é ɖo na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e je xa mɛ ɖokpoɖokpo gbɔn e.

Wemakplɔnkplɔn ɔ gbeto sin nukɔnyiyi wɛ é na ba; bo na dɔn gbeto sin acɛ lɛ yi nukɔn bo je hun dó yě ji. E ɖo ná zɔn bɔ mɔjemɛ kpo nuwadokpo kpo hwesɔkemɛ kpo ná tɛln xɔntɔn sin walo na tiin, bɔ to e ɖo bu lɛ e sín gbɛ ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nú gbɛ ɔ bi.

Vito, vino lɛ wɛ ɖo na ɖe nyi kplɔn e vi yetɔn lɛ na yi é.

Gbetaken 27

Gbeto bi ɔ́o aɛ bo ná gɔ alo nu tonunywe le bi; me bi ɔ́o na mo mo ɔ́agbe e ɔ́o alɔlyenme bo na zan mo ɔ́okpo ɔ́, é na so so nú nukonyi yi nunye ton bo na sixu mo nyona e ɔ́'e me le é ɔ́ě.

Nu e na ton sin nu e mede gba tame bo blo é ɔ́, me ɔ́ ton we e ɔ́o na nyi; b'ε na je hun do nu ton ji ɔ́o nujinjanlinu we à, wemawlan wlan sin alinu we à, alo alɔlyen zowiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbeto bi ɔ́o na ba tuto gbɔn nukonyiyi hennu e me ɔ́e e kpodo gbe ɔ́ bi kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ́ e xó e ɔ́o ɔ́o wema elo me ɔ́ ni nɔ́ xwiji.

Gbetaken 29

Togun e me gbeto ɔ́e e bɔ nukɔn yiyi ton kpo nyona ton kpo na ton sin me é ɔ́, é ɔ́o na ɔ́o nunɔ́medè le do wũ ton.

Do aɛ e gbeto ɔ́o le sin zinzan kpo nunɔ́ ton kpo me ɔ́, me ɔ́okpoɔ́okpo ɔ́o na ba jle na bo na nyi sen e na zon bɔ́ é ma na te afo aɛ nɔ́zo ton ton le kpo jlokokonunɔ́ ton ton le ji kpo ji á é ɔ́i lee mesisi sin kplɔn byɔ́ gbɔn é, tuto e ji to ɔ́ ɔ́e kpo togun bi kpaa gbeto le ton sin nunɔ́me byɔ́ gbɔn e.

Aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ́ enɛ le ɔ́o na xwedo su kpodo linlin to ee ɔ́o bu le ton.

Gbetaken 30

Yodè, kplekpledè, gbeto godokponɔ́dè na yi huzu nu e ɔ́o do wema elo me e ɔ́o alo ton ji bo na mo ten bo ɔ́e walɔ́de alo ayide ton ee na zon bɔ́ e na mo ten bo do kpo aɛ, sisi kpodo jlokokonunɔ́ ee xo e ɔ́o ɔ́o fi e bo hen gba á.